

ЕРЕЖЕЛЕР
КӨЛІК ҚҰРАЛЫ ИЕЛЕРІНІҢ АЗАМАТТЫҚ-ТҮЛІК ЖАУАПКЕРШІЛІГІН
МІНДЕТТІ САҚТАНДЫРУ

1-БӨЛІМ. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

- 1.1.Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне, «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына және «Көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес 446-II 2003 жылдың 1 шілдесінен бастап (бұдан әрі - Заң) және көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандырудың осы Ережелері (бұдан әрі - Ереже) негізінде «АСКО» сақтандыру компаниясы акционерлік қоғамы (бұдан әрі - Сақтандырушы) заңды және жеке тұлғалармен (бұдан әрі - Сақтандырушылар) көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарын (бұдан әрі - сақтандыру шарты) жасасады.
- 1.2.Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандырудың мақсаты көлік құралын қауіптің жоғары көзі ретінде пайдалану нәтижесінде үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеуді қамтамасыз ету және көлік құралын қауіптің жоғары көзі ретінде пайдалану нәтижесінде өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтірілген адамдардың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету болып табылады.
- 1.3.Міндетті сақтандыруға меншік иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі жатады:
- 1) жол қозғалысы қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі уәкілетті органның бөлімшелерінде тіркелген (мемлекеттік тіркеуге жататын) жеңіл автомобильдер, жүк көліктері, автобустар, микроавтобустар және олардың негізінде жасалған көлік құралдары, оларға арналған автокөлік құралдары мен тіркемелер (жартылай тіркемелер), заңды тұлғалар мен жеке кәсіпкерлер жалға алған трамвайлар, троллейбустар және электрлік самокаттар;
 - 2) Қазақстан Республикасының аумағына уақытша кіргізілген (әкелінген);
 - 3) 1) және 2) тармақшаларда көрсетілген, өндіруші ұйымдардан, жөндеу және сауда ұйымдарынан, кедендік бақылау органдарынан тіркеу орнына өз күшімен жеткізілген, сондай-ақ иесінің тұрғылықты жерінің өзгеруіне немесе иесінің өзгеруіне байланысты жол қозғалысы қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі уәкілетті органның бөлімшесі тіркеуден шығарған көлік құралдары.
- 1.4. Көлік иесінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі ол басқаратын көлік құралының әрбір бірлігі үшін сақтандыруға жатады.
- Көлік иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін ерікті сақтандыру шартын жасасу көлік иесін көлік иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу міндетінен босатпайды.
- 1.5. Көлік құралын өзінің қызметтік немесе еңбек міндеттерін орындау кезінде, соның ішінде көлік құралының иесімен жасалған еңбек немесе басқа шарт негізінде немесе

көлік құралының иесінің қатысуымен жазбаша мәміле жасамай, оның ерік білдіруі негізінде оның қатысуымен жүргізетін адамның азаматтық-құқықтық жауапкершілігі міндетті сақтандыруға жатпайды.

- 1.6. Жол қозғалысы қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі уәкілетті органның аумақтық бөлімшелерінде тіркелген (мемлекеттік тіркеуге жататын) көлік құралдарын қоспағанда, Қазақстан Республикасының аумағында халықаралық қозғалыста жүрмейтін көлік құралдарының иелері үшін жауапкершілікті сақтандыру шартын жасасуға жол берілмейді.

2-БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ

- 2.1. Осы Ережелерге сәйкес, сақтандыру шарты бойынша сақтандыру объектісі сақтандырылған тұлғаның Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген, көлік құралын қауіптің жоғары көзі ретінде пайдалану нәтижесінде үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу міндетімен байланысты мүліктік мүддесі болып табылады.

3-БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ОҚИҒАЛАРЫНЫҢ ТІЗБЕСІ

- 3.1. Сақтандыру жағдайы сақтандыру шартында көрсетілген көлік құралын пайдалану нәтижесінде жәбірленуші деп танылған адамдардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген залалды өтеу бойынша Сақтандырылушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің басталу фактісі болып танылады.
- 3.2. Сақтандыру шарты бойынша Сақтандырушы сақтандыру оқиғасы нәтижесінде оларға келтірілген және өлімге, жарақатқа, еңбек қабілетінің жоғалуына және/немесе мүліктің жойылуына немесе зақымдануына әкеп соққан залалды өтеу туралы сақтандырылған тұлғаға қарсы талаптар қойған жағдайда сақтандыруды қамтамасыз етеді.

4- БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНАН АЛЫП ТАСТАУ ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУДЫ ШЕКТЕУ

- 4.1. Сақтандыру шарты Заңға сәйкес жәбірленуші деп танылған барлық адамдарға, соның ішінде зиян келтіруге кінәлі Сақтандырылған адамның (Сақтандырылған адамның) көлігіндегі адамдарға қолданылады, мыналарды қоспағанда:
- 1) Сақтандырушымен (Сақтандырылушымен) қызметтік немесе еңбек міндеттерін орындау мақсатында, оның ішінде көлік құралының иесімен жасалған еңбек немесе басқа шарт негізінде немесе Сақтандырушының (Сақтандырылушының) қатысуымен оның келісімшарттың жазбаша нысанын ресімдемей, ерік білдіруі негізінде осы көлік құралын басқаратын адам;
 - 2) егер Сақтандырылушы (Сақтандырылушы) тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыруды реттейтін Қазақстан Республикасының заңнамалық актісі талаптарына бағынатын тасымалдаушы болса, жолаушылар;
 - 3) егер Қазақстан Республикасының заңнамалық актілері Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) жұмыс беруші ретінде қызметкерді еңбек (қызметтік) міндеттерін орындау кезінде жазатайым оқиғалардан сақтандыру міндетін жүктесе, Сақтанушының (Сақтандырылушының) қызметкерлері.
- 4.2 Сақтандыру шарты келесі жағдайларда жасалмайды:

- 1) басқа мемлекетте тіркелген, иесі сақтандыру шартын жасасқан көлік құралы Қазақстан Республикасының аумағына кірген жағдайда көлік құралдары иелерінің жауапкершілігі, осы мемлекет пен Қазақстан Республикасы арасында жасалған халықаралық шарттың талаптарына сәйкес Қазақстан Республикасы таныған;
 - 2) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жол қозғалысы қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі уәкілетті органның ведомстволарында мемлекеттік тіркеуге және есепке алуға жатпайтын көлік құралдарының иелері (трамвайлар мен троллейбустарды қоспағанда), көлік құралы Қазақстан Республикасының аумағында халықаралық қозғалыста деп саналатын жағдайларды қоспағанда.
- 4.3. Көлік құралын басқаратын адамның өзінің қызметтік немесе еңбек міндеттерін орындауына байланысты, соның ішінде көлік құралының иесімен жасалған еңбек немесе басқа шарт негізінде немесе көлік құралының иесінің қатысуымен мәміленің жазбаша нысанын ресімдемей, оның ерік білдіруі негізінде оның қатысуымен азаматтық-құқықтық жауапкершілігі міндетті сақтандыруға жатпайды.

5- БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ СОМАЛАРЫН АНЫҚТАУ ТӘРТІБІ

- 5.1. Сақтандыру сомасы – сақтандыру оқиғасы басталған кезде сақтандырушы сақтандыру төлемін жасауға міндеттенетін ақшалай сома.
- 5.2. Бір сақтандыру жағдайы бойынша сақтандырушының жауапкершілігінің ең жоғары мөлшері:
 - 5.2.1. әрбір жәбірленушінің өміріне немесе денсаулығына келтірілген және нәтижесінде:
 - 1) қайтыс болған жағдайда – 2000 айлық есептік көрсеткіш;
 - 2) мүгедектікті белгілеу:
 - бірінші топ – 1600 айлық есептік көрсеткіш;
 - екінші топ – 1200 айлық есептік көрсеткіш;
 - үшінші топ – 500 айлық есептік көрсеткіш;
 - мүгедек балаға - 1000 айлық есептік көрсеткіш.
 - 3) мүгедектік белгіленбей жарақат, жарақат немесе денсаулыққа келтірілген басқа да зиян - амбулаториялық және (немесе) стационарлық емдеуге жұмсалған нақты шығындар мөлшерінде, бірақ 300 айлық есептік көрсеткіштен аспауы тиіс.
 - 5.2.2. бір жәбірленушінің мүлкіне келтірілген залал үшін - келтірілген залал мөлшерінде, бірақ 600 айлық есептік көрсеткіштен аспауы тиіс;
 - 5.2.3. Екі немесе одан да көп жәбірленушінің мүлкіне бір мезгілде келтірілген залал үшін — келтірілген залал мөлшерінде, бірақ әрбір жәбірленуші үшін 600 айлық есептік көрсеткіштен аспауы тиіс. Барлық жәбірленушілерге төленетін сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы 2000 айлық есептік көрсеткіштен аспауы тиіс. Егер залал мөлшері Сақтандырушының ең жоғары жауапкершілігінен асып кетсе, әрбір жәбірленушіге сақтандыру төлемі олардың мүлкіне келтірілген залал мөлшеріне пропорционалды түрде жүзеге асырылады.
- 5.3. Сақтандырушының (Сақтандырылған адамның) шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығындары, егер мұндай шығындар қажет болса немесе Сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жұмсалған болса, тіпті тиісті шаралар сәтсіз болса да, Сақтандырушымен өтелуге жатады.

Мұндай шығындар нақты сомаларында өтеледі, ал сақтандыру төлемінің және шығындарды өтеудің жалпы сомасы сақтандыру шартында белгіленген ең жоғары жауапкершіліктен аспауы тиіс. Егер шығындар Сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде пайда болса, олар ең жоғары жауапкершілікке қарамастан толық көлемде өтеледі.

- Көрсетілген шығындарды Сақтандырушы оларды жасаған тұлғаға тікелей өтейді.
- 5.4. Егер жауапкершіліктің ең жоғары сомасы келтірілген залалды толық өтеу үшін жеткіліксіз болса, Сақтандырылған тұлға зардап шеккен тарапқа сақтандыру сомасы мен залалдың нақты сомасы арасындағы айырмашылықты өтейді.
- 5.5. Зардап шеккен тарап қайтыс болған жағдайда, Сақтандырушы зардап шеккен тарапты жерлеуді жүзеге асырған тұлғаға жерлеу шығындарын жүз айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде өтейді.

6- БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАСУ ТӘРТІБІ

- 6.1. Сақтандыру шарттары стандартты және кешенді болып бөлінеді.
- 6.2. Стандартты келісімшарт бойынша бір немесе бірнеше көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі сақтандырылуы мүмкін.
- 6.3. Пайдаланылып жатқан көлік құралының әрбір бірлігі үшін стандартты келісімшарт жасалады.
- 6.4. Стандартты шарт бойынша, Сақтандырушының (Сақтандырылушының) азаматтық-құқықтық жауапкершілігі, егер ол Сақтандырушының (Сақтандырылушының) өзі үшінші тұлғаларға келтірген зиян нәтижесінде немесе келесі жағдайларда туындаса, сақтандырылған болып саналады:
- көлік құралын жүргізуге құқығы бар тұлғаның Сақтандырылған адамның (Сақтандырылған адамның) қатысуымен жүргізуі;
 - Сақтанушымен (Сақтандырылған адаммен) жазбаша түрде жасалған еңбек немесе басқа шарт негізінде адамның көлік құралын жүргізуі;
 - егер келтірілген залал үшін жауапкершілік Сақтандырылған тұлғаға жүктелген болса, көлік құралын заңсыз иеленген тұлғаның көлік құралын басқаруы.
- 6.5. Кешенді келісімшарт бойынша екі немесе одан да көп көлік құралының иесі болып табылатын жеке тұлғаның азаматтық-құқықтық жауапкершілігі сақтандырылуы мүмкін.
- 6.6. Пайдаланылып жатқан барлық көлік құралдары үшін кешенді келісім жасалады.
- 6.7. Кешенді шарт бойынша, Сақтандырушының (Сақтандырылушының) азаматтық-құқықтық жауапкершілігі, егер ол Сақтандырушының (Сақтандырылушының) өзі үшінші тұлғаларға келтірген зиян нәтижесінде немесе келесі жағдайларда туындаса, сақтандырылған болып саналады:
- көлік құралын жүргізуге құқығы бар тұлғаның Сақтандырылған адамның (Сақтандырылған адамның) қатысуымен жүргізуі;
 - егер келтірілген залал үшін жауапкершілік Сақтандырылған тұлғаға жүктелген болса, көлік құралын заңсыз иеленген тұлғаның көлік құралын басқаруы.
- 6.8. Сақтандыру шарты Сақтандырушының сақтандыру полисін электрондық түрде беруімен жасалады.

Сақтандыру шартын жасасудың негізі сақтандыру сыйлықақысын есептеу және сақтандырылған тұлғаны анықтау үшін қажетті деректерді қамтитын Сақтандырушының өтініші болып табылады.

Сақтандыру шарты, Сақтанушының өтініші бойынша, Сақтандырушымен байланысу немесе айырбастау арқылы жасалуы мүмкін Сақтандырушы мен сақтандырушы арасындағы сандық ресурстар.

- 6.9. Кешенді келісімшарт бойынша сақтандыру сыйлықақысы бір көлік құралы үшін төленеді, ал сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандыру полисінде көрсетілген көлік құралдары үшін белгіленген сақтандыру сыйлықақыларының ең үлкеніне тең болып анықталады.

- 6.10. Стандартты шарт бойынша сақтандыру сыйлықақысы әрбір сақтандырылған адам үшін есептеледі және Сақтандырушы әрбір сақтандырылған адам үшін есептелген сақтандыру сыйлықақыларының ең үлкеніне тең мөлшерде төлейді.
- 6.11. Егер сақтандыру шартында басқаша көзделмесе, сақтандыру сыйлықақысын Сақтандырушы біржолғы төлеммен төлейді.
- 6.12. Сақтандырушы сақтандыру шартында сақтандыру сыйлықақысын бөліп төлеуді көздеуге құқылы. Жеке тұлғаның сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сыйлықақысын төлеуі біржолғы төлеммен жүзеге асырылады.
- 6.13. Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысын сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы банк аударымы арқылы төлеу мүмкіндігін ұсынады.

7- БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ МЕРЗІМІ ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫЛУ ОРНЫ

- 7.1. Электрондық цифрлық ресурстармен алмасу арқылы келісім жасасқан кезде, сақтандыру шарты, егер сақтандыру шартында басқаша көзделмесе, Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысын төлеген күннен бастап жасалған болып саналады (Сақтандырушы - заңды тұлға - сақтандыру сыйлықақысын бөліп төлеген жағдайда бірінші сақтандыру төлемі).
- 7.2. Сақтандыру шарты күшіне енген күннен бастап он екі ай мерзімге жасалады.
- 7.3. Осы Ереженің 7.2-тармағында көзделгеннен басқа мерзімге сақтандыру шартын жасасуға рұқсат етіледі:
- 1) көлік құралын маусымдық пайдалану кезінде, бірақ кемінде алты ай;
 - 2) осы Ережелердің 1-бөлімінің 1.3-тармағының 3) тармақшасында көзделген жағдайларда көлік құралын мемлекеттік тіркеуден бұрынғы кезеңге, бірақ кемінде бес күнтізбелік күнге;
 - 3) көлік құралы Қазақстан Республикасының аумағына уақытша кірген жағдайларда уақытша кірудің бүкіл мерзіміне, бірақ кемінде бес күнтізбелік күнге.
- 7.4. Сақтандыру шартының қолданылуы, егер Қазақстан Республикасы жасасқан халықаралық шартта өзгеше көзделмесе, Қазақстан Республикасының аумағымен шектеледі.

ТАРАУ 8. ҚҰҚЫҚТАР ЖӘНЕ МІНДЕТТЕР САҚТАНДЫРУШЫ (САҚТАНДЫРЫЛҒАН)

- 8.1. Сақтандыру полисі иесі (Сақтандырылған) құқығы бар:
- 1) Сақтандырушыдан көлік құралы иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарын, сақтандыру шарты бойынша өз құқықтары мен міндеттерін түсіндіруді талап етуге;
 - 2) бірыңғай сақтандыру дерекқорын (бұдан әрі - дерекқор) қалыптастыру және жүргізу үшін жауапты ұйымнан сақтандыру шарты және ол бойынша сақтандыру оқиғасы (көлік оқиғасы) туралы ақпарат сұрау; (сақтандыру оқиғасы (көлік оқиғасы) туралы ақпарат сұрау бөлігіндегі бұл құқық пайда алушыға да қолданылады);
 - 3) Сақтандырушы келтірген залалдың мөлшерін анықтау нәтижелерімен және жүргізілген сақтандыру төлемімен, оның ішінде Сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы танысуға;
 - 4) сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға;

5) сақтандыру шартынан туындайтын мәселелерді шешу үшін Заңның 29-1-бабында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, Сақтандырушыға немесе сақтандыру омбудсменіне немесе сотқа хабарласуға;

6) өтінішті және қоса берілген құжаттарды сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы немесе Сақтандырушы арқылы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі, басқа да бөлек құрылымдық бөлімшесі, интернет-ресурсы арқылы) жіберу.

7) Заңда көзделген жағдайларда сақтандыру төлемін алуға құқылы.

8.2. Сақтандыру полисін ұстаушы мыналарға міндетті:

1) сақтандыру шартын жасасқан кезде Сақтандырушыға өзіңіз, сақтандыру полисіне енгізілген әрбір Сақтандырылған тұлға, көлік құралы(лары), қос сақтандыру, көлік құралын маусымдық пайдалану, Қазақстан Республикасының аумағына уақытша кіру және сақтандыру сомасын азайту құқығы туралы ақпарат беріңіз. марапаттар және басқа да ақпарат, өтінімге қосу үшін қажетті және өтінімдегі ақпаратты растайтын құжаттардың көшірмелері Заңда белгіленген тәртіппен,;

2) сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру сыйлықақыларын төлеуге;

3) жол-көлік оқиғасы немесе сақтандыру оқиғасы туралы білгеннен кейін бес жұмыс күнінен кешіктірмей, дереу, бірақ Сақтандырушыға жазбаша түрде (жеке өзі немесе цифрлық ресурстармен алмасу арқылы) хабарлау. Сақтандырушы мен Сақтандырылушы бір адам болмаған жағдайларда, Сақтандырушыға жол-көлік оқиғасы немесе сақтандыру оқиғасы туралы хабарлау міндеті Сақтандырылушыға жүктеледі. Егер Сақтандырушы (Сақтандырылушы) дәлелді себептермен көрсетілген әрекеттерді орындай алмаса, олар мұның құжаттық дәлелдемесін ұсынуы тиіс.

4) сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға қарсы талап арыз беру құқығының Сақтандырушыға ауысуын қамтамасыз етуге міндетті.

8.3. Сақтандыру шартында Сақтанушының басқа да құқықтары мен міндеттері көзделуі мүмкін. (Сақтандырылған), Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмеуі тиіс.

9- БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУШЫНЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

9.1. Сақтандырушының мыналарға құқығы бар:

1) сақтандыру шартын жасасу кезінде, Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде көзделген ақпараттан басқа, Сақтанушыдан талап етуге қойылымдар сақтандыру шартына қосу үшін қажетті ақпарат;

2) тиісті мемлекеттік органдар мен ұйымдардан олардың құзыретіне негізделіп, сақтандыру оқиғасының (көлік оқиғасының) орын алғанын және жәбірленушілерге келтірілген залалдың мөлшерін растайтын құжаттарды сұратуға;

3) жол-көлік оқиғасының себептері мен басқа да мән-жайларын анықтауға;

4) Заңның 28-бабында көзделген жағдайларда зиян келтіргені үшін жауапты тұлғаға кері талап қою құқығын беру;

5) Заңның 29-бабында көзделген негіздер бойынша сақтандыру төлемін жасаудан, сондай-ақ келтірілген залалды толығымен немесе ішінара өтеуден бас тартуға;

6) Жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына зиян келтірілгені туралы дәлелдер болмаған жағдайда, ішкі істер органдары берген оқиғаның диаграммасы бар жол қозғалысы ережелерін бұзу туралы хаттама негізінде сақтандыру төлемін жасаңыз.

9.2. Сақтандырушы мыналарға міндетті:

- 1) Сақтандырушыны (Сақтандырылған адамды) көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарымен, оның ішінде тараптардың сақтандыру шартынан туындайтын құқықтары мен міндеттерімен таныстыруға;
- 2) сақтандыру шарты жасалғаннан кейін Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) сақтандыру полисін беруге;
- 3) Заңның 20-бабының 1-тармағының бірінші бөлігінде көрсетілген адамдарға сақтандыру сыйлықақыларын төлеу бойынша жеңілдік беруге;
- 4) сақтандыру шарты бойынша сақтандыруды қамту кезеңінде болған көлік оқиғасы туралы хабардар болған кезде, оны дереу тіркеуге және уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымға осы көлік оқиғасы туралы ақпарат беруге;
- 5) жәбірленушінің немесе Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жәбірленушінің қайтыс болуына байланысты залалды өтеуге құқығы бар тұлғаның жазбаша өтінішін алған күннен бастап бір жұмыс күні ішінде, сақтандыру жағдайын растайтын құжат болған жағдайда, жол-көлік оқиғасына кінәлі Сақтандырылған тұлғаның сақтандыру шартын жасасқаны туралы жазбаша ақпаратты (Сақтандырылған тұлғаның тегі, аты, әкесінің аты (егер жеке басын куәландыратын құжатта көрсетілген болса), көлік құралының мемлекеттік тіркеу нөмірі, жасалған күні және нөмірі) ұсыну.;
- 6) ішінде Сақтанушының (Сақтандырылған адамның) немесе жәбірленушінің (Пайда алушының) немесе олардың өкілдерінің мүлкіне келтірілген залалдың мөлшерін анықтау туралы өтініш бойынша Заңда белгіленген мерзімде және тәртіппен мүлікке келтірілген залалдың мөлшерін есептейді және Пайда алушының қарауына залалдың мөлшері туралы есеп ұсынады.;
- 7) сақтандыру жағдайының орын алғанын және Сақтандырушы өтеуге тиіс залалдың мөлшерін растайтын құжаттар жеткіліксіз болған жағдайда, бұл туралы өтініш берушіге оларды алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде жетіспейтін және (немесе) дұрыс ресімделмеген құжаттардың толық тізімін көрсете отырып хабарлауға міндетті.;
- 8) сақтандыру жағдайы басталған кезде заңда белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру төлемін жүргізуге;
- 9) тікелей реттеу тәртібімен келтірілген залалды өтеу туралы жазбаша өтініш жасаған кезде, келтірілген залалды Заңда белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде өтеуге;
- 10) Сақтандыру шартынан туындайтын дауды қарау туралы өтінішті Сақтандырушыдан (жәбірленуші тарап, Пайда алушы) алғаннан кейін, Сақтандырушының (жәбірленуші тарап, Пайда алушы) талаптарын қарауға және дауды шешудің одан әрі тәртібін көрсететін жазбаша жауап беруді бес жұмыс күні ішінде жүзеге асыруға;
- 11) Заңның 9-бабының 5-тармағында көзделген ақпаратты алғаннан кейін, уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген тәртіппен сақтандыру жағдайын шешу шараларын қабылдауға;
- 12) Сақтандыру омбудсманына жіберілген Сақтандырушыдан (жәбірленушіден, Пайда алушыдан) өтініш түскен кезде, осы өтінішті, сондай-ақ оған қоса берілген құжаттарды алынған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде сақтандыру омбудсманына жіберуге;
- 13) сақтандыру жағдайы болған жағдайда шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) оның шеккен шығындарын өтеуге;
- 14) сақтандырудың құпиялылығын қамтамасыз етуге міндетті.

9.3. Сақтандыру шартында Сақтанушының Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін басқа да құқықтары мен міндеттері көзделуі мүмкін.

10- БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ОҚИҒАСЫ БАСТАЛҒАН КЕЗДЕГІ САҚТАНУШЫНЫҢ (САҚТАНДЫРЫЛУШЫНЫҢ) ӘРЕКЕТТЕРІ

10.1. Сақтандыру оқиғасы басталған жағдайда, Сақтандырылушы (Сақтандырылушы) міндетті:

- 1) жол-көлік оқиғасы болған жағдайда, жәбірленушілерге және жол қозғалысы қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі уәкілетті органның қызметкерлеріне сақтандыру шарты жасалған сақтандырушының атын хабарлауға;
- 2) көлік оқиғасы болған жағдайда, мүлікті құтқару және зардап шеккендерге көмек көрсету шараларын қоса алғанда, ықтимал шығындардың алдын алу немесе азайту үшін берілген жағдайларда ақылға қонымды және қолжетімді шараларды қабылдау;
- 3) жол-көлік оқиғасы және зардап шеккендер туралы тиісті органдар мен ұйымдарға өз құзыретіне сәйкес (жол қозғалысы қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі уәкілетті органның бөлімшелеріне, мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдарына, жедел медициналық көмек қызметіне, авариялық-құтқару қызметтеріне) хабарлауға;
- 4) жол-көлік оқиғасы болған жағдайда, дереу, бірақ уәкілетті лауазымды тұлғадан жазбаша нұсқама алған сәттен бастап екі сағаттан кешіктірмей, Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес психоактивті затты қолдану фактісін және мас болу жағдайын анықтау үшін медициналық куәландырудан өтуге міндетті.

10.2. Жол-көлік оқиғасы кезінде өміріне және (немесе) денсаулығына зиян келтірілген жәбірленушілер болмаған жағдайда, оған қатысушылар келесі талаптарды бір мезгілде сақтау шартымен, олармен келісілген шарттар бойынша сақтандыру оқиғасын реттеудің жеңілдетілген тәртібі туралы декларация (бұдан әрі декларация) жасау арқылы жол-көлік оқиғасын жеңілдетілген тіркеуді жүзеге асыруға құқылы:

- 1) жол-көлік оқиғасы жол-көлік оқиғасы болған кезде иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі Заңға сәйкес сақтандырылған екі көлік құралының (оларға тіркемелері (жартылай тіркемелері) бекітілген көлік құралдарын қоса алғанда) өзара әрекеттесуі (соғылуы) нәтижесінде болған;
- 2) жол-көлік оқиғасы нәтижесінде тек осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген көлік құралдарына ғана залал келтірілген;
- 3) жол-көлік оқиғасы нәтижесінде келтірілген залалдың мән-жайлары, көлік құралдарына келтірілген көрінетін залалдың сипаты мен тізімі, жол-көлік оқиғасына қатысушылардың бірінің кінәсі жол-көлік оқиғасына қатысушылар арасында келіспеушілік тудырмаса және декларацияда тіркелсе;
- 4) көлік оқиғасына қатысушылар уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген әрбір жеке сақтандыру оқиғасы үшін сақтандыру сомасының мөлшері шегінде сақтандыру төлемінің мөлшеріне келіседі;
- 5) көлік оқиғасы туралы құжаттар мен ақпаратты дайындауды көлік оқиғасына қатысушылар ақпараттық жүйені пайдалана отырып, декларация жасау арқылы жүзеге асырады. Сақтандырушы және дерекқорды қалыптастыру және жүргізу үшін ұйымның ақпараттық жүйесі.

10.3. Жол-көлік оқиғасына қатысушылар дерекқорды қалыптастыратын және жүргізетін ұйымнан сақтандырушының декларацияны қабылдағаны туралы хабарлама алғанға дейін жол-көлік оқиғасы болған жерден кетпеуі тиіс.

Егер жол-көлік оқиғасына қатысушылардың мәлімдемесіне қоса берілген фотосуреттер оқиғаға қатысқан көлік құралының маркасын, моделін, сәйкестендіру нөмірін (VIN) немесе мемлекеттік тіркеу нөмірлік белгісін, сондай-ақ зақым келтірілген жағдайларды немесе көлік құралдарына келтірілген көрінетін зақымдардың сипаты мен тізбесін анықтауға мүмкіндік бермесе, Сақтандырушы оқиғаға қатысушылардан фотосуреттерді Сақтандырушының өзінің ақпараттық

жүйесін және дерекқорды құруға әрі жүргізуге жауапты ұйымның ақпараттық жүйесін пайдалана отырып немесе өзге де қолжетімді тәсілдермен қайта ұсынуды талап етуге құқылы.

Жоғарыда аталған мән-жайлар Сақтандырушының декларацияны қабылдаудан бас тартуына негіз болып табылмайды.

- 10.4. Жол-көлік оқиғасына қатысушылардың бірі сақтандыру талабын реттеудің жеңілдетілген тәртібімен келіспеген жағдайда, сақтандыру төлемі Заңның 25-бабына сәйкес жүзеге асырылады.
- 10.5. Жеңілдетілген рәсімнің тәртібі мен шарттары сақтандыру талабын реттеу, декларация нысаны ал оған қоса берілген құжаттарға қойылатын талаптар уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісімен анықталады.
- 10.6. Сақтандыру оқиғасын реттеудің жеңілдетілген тәртібі белгіленген тәртіппен тікелей реттеу арқылы жүзеге асырылуы мүмкін. 26-1-бап Көлік оқиғасына қатысушылар арасында сақтандыру оқиғасына қатысты келіспеушіліктер болмаған жағдайда, бұл туралы декларацияда тиісті түрде белгіленеді.
- 10.7. Сақтандырушы сақтандыру оқиғасының фактісі мен мән-жайын анықтау және залал мөлшерін есептеу үшін жол-көлік оқиғасына қатысушылардың көлік құралдарын тексеруге құқылы.
- 10.8. Сақтандырушының талабы бойынша, көлік оқиғасына қатысушы тараптар өз көліктерін тексеруге ұсынуға және зақымдалған мүлікті сақтандыру төлемі жүзеге асырылғанға немесе Сақтандырушы негізделген бас тарту шешімін шығарғанға дейін оқиғадан кейінгі күйінде сақтауға міндетті.
- 10.9. Сақтандыру оқиғасын реттеудің жеңілдетілген рәсімі шеңберінде сақтандыру төлемін сақтандырушы уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген тәртіппен және мерзімдерде жүзеге асырады.
- 10.10. Осы бапқа сәйкес сақтандыру төлемі жүзеге асырылған кезде, сақтандырушының сақтандыру төлемін жасау жөніндегі міндеттемесі тиісінше орындалған болып саналады, ал сақтандыру оқиғаларын реттеудің жеңілдетілген тәртібі шеңберінде әрбір жекелеген сақтандыру оқиғасы бойынша белгіленген ең жоғары сақтандыру сомасынан асатын мөлшерде зиянды өтеу туралы қосымша талаптарды сақтандырушыға қоюға алушының құқығы болмайды.
- 10.11. Сақтандырушы Заңда және (немесе) Қазақстан Республикасының басқа да заңдарында белгіленген жағдайларда сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқылы.
- 10.12. Сақтандыру талабын реттеудің жеңілдетілген рәсіміне сәйкес сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушы Заңның 28-бабына сәйкес сақтанушыға (сақтандырылушыға) төленген сома шегінде регресс талабын қоюға құқылы..
- 10.13. Сақтандыру жағдайын жеңілдетілген тәртіппен реттеу рәсімімен және оның салдарымен келіспеген жағдайда, Сақтанушының (зардап шеккен тараптың, Пайда алушы) дауды Заңның 29-1-бабына сәйкес шешуге құқығы бар.

11- БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛУЫН ЖӘНЕ ЗАЛАЛ МӨЛШЕРІН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ

- 11.1. Сақтандырушыға сақтандыру төлемін талап етуді Сақтандырушы ұсынады (Сақтандырылған адам) немесе Пайда алушы болып табылатын басқа тұлға, оның ішінде уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес Сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы, тұрғылықты жерін, Пайда алушының байланыс

телефондарын, банктік деректемелерін (қажет болған жағдайда), сақтандыру төлемін алу тәртібін көрсете отырып - қолма-қол ақшамен немесе сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды қоса тіркей отырып, банктік шотқа аудару арқылы.

Сақтандырушының өтініші бойынша өтініш беруші Сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті түпнұсқа құжаттарды ұсынуға міндетті, Сақтандырушының қолжетімділігі бар мемлекеттік органдардың дерекқорларында және/немесе ақпараттық жүйелерінде электрондық түрде қолжетімді құжаттарды қоспағанда.

11.2. Сақтандыру төлемін алуға арналған өтінішке келесі құжаттар қоса беріледі:

- 1) сақтандыру жағдайының басталуын және жәбірленушіге келтірілген залалдың мөлшерін растайтын құжат;
- 2) жәбірленушінің өміріне немесе денсаулығына зиян келтірілген жағдайда жәбірленушінің уақытша еңбекке жарамсыздық кезеңі туралы денсаулық сақтау ұйымының анықтамасының немесе мамандандырылған мекемелердің жәбірленушінің мүгедектігін белгілеу туралы анықтамасының көшірмесі - егер ол анықталған болса;
- 3) көшірмесертификаттар немесе хабарламалар жәбірленушінің өлімі;
- 4) Пайда алушының залалды өтеу құқығын растайтын құжат (көшірмесі);
- 5) мәлімдемезиян мөлшерін анықтау туралы Заңның 22-бабының 3-тармағында көзделген жағдайда;
- 6) Пайда алушының жеке куәлігінің көшірмесі (жеке тұлға үшін) немесе заңды тұлғаның өкіліне берілген сенімхаттың түпнұсқасы;
- 7) егер сақтандыру жағдайы басталған кезде шығындардың алдын алу немесе азайту мақсатында Сақтанушының (Сақтандырылған адамның) жұмсаған шығындарын растайтын құжаттар.

Құжаттарды қабылдаған сақтандырушы өтініш беруші ұсынған құжаттардың толық тізімін және олардың қабылданған күнін көрсететін екі данада анықтама дайындауға міндетті.

Егер Сақтандырушы (Сақтандырылған адам, Пайда алушы) сақтандыру төлеміне өтінішті электронды түрде жіберсе, Сақтандырушы оған осы анықтаманы электронды түрде бере алады.

Өтініш беруші сақтандырушыға жеке өтініш берген кезде, куәліктің бір данасы өтініш берушіге беріледі, өтініш берушінің алғаны туралы белгісі бар екінші данасы сақтандырушыда қалады.

Сақтандыру жағдайының басталу фактісін және өтелуге тиіс залалдың мөлшерін растайтын құжаттар жеткіліксіз болған жағдайда, Сақтандырушы оларды алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде өтініш берушіге жетіспейтін және (немесе) дұрыс ресімделмеген құжаттардың толық тізімін көрсете отырып, хабарлауға міндетті.

11.3. Жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиянның мөлшері тиісті ұйымдар берген құжаттар негізінде Заңға сәйкес анықталады.

11.4. Мүлікке келтірілген залалдың мөлшері сақтандырушымен немесе ол жалдаған бағалаушымен қызмет көрсету шарты негізінде лицензияланған мамандандырылған бағдарламалық жасақтаманы пайдалану арқылы анықталады.

Мамандандырылған бағдарламалық жасақтамаға қойылатын талаптар және мүлікке келтірілген залалдың мөлшерін анықтау тәртібі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісімен белгіленеді.

Сақтандырушы мен сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) залалды бағалау туралы талап арыз берілген күннен бастап үш жұмыс күні ішінде зақымдалған мүлікті тексеру күнін, уақытын және орнын келіседі. Зақымдалған мүлікті тексеру талап арыз берілген күннен бастап бес жұмыс күні ішінде аяқталуы тиіс.

Егер зақымдалған мүлікті тексеру Сақтандырушының (Сақтандырылған адамның, Пайда алушының) кінәсінен немесе тараптардың бақылауынан тыс мән-жайларға байланысты жүргізілмеген жағдайда, Сақтандырушы (Сақтандырылған адамның, Пайда алушының) келтірілген залалдың мөлшерін анықтау туралы өтінішпен Сақтандырушыға қайтадан жүгінеді.

Мүлікке келтірілген залалдың мөлшерін Сақтандырушы зақымдалған мүлікті тексеру және тексеру туралы есеп жасалған күннен бастап бес жұмыс күні ішінде анықтайды.

11.5. Егер Сақтандырушы осы баптың 11.4-тармағының бесінші бөлігінде көрсетілген мерзімде келтірілген залалдың мөлшерін анықтамаса, Сақтандырушы (Сақтандырылушы) немесе жәбірленуші тарап (Пайда алушы) немесе олардың өкілдері бағалаушының қызметтерін жалдап, мүлікті қалпына келтіруді (жоюды) бастай алады. Сақтандырушы (Сақтандырылушы) немесе жәбірленуші тарап (Пайда алушы) немесе олардың өкілдері шеккен бағалаушының қызметтерінің шығындарын сақтандыру төлеміне қарамастан Сақтандырушы өтейді.

11.6. Көлік құралына келтірілген залалдың мөлшерін бағалаушы уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес анықтайды.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көзделген жағдайда, бағалаушы жүргізген көлік құралына келтірілген залал мөлшерін бағалау нәтижесін Сақтандырушы жәбірленуші тарапқа (Пайда алушыға) немесе оның өкіліне сақтандыру төлемін жасау үшін қабылдайды.

12- БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ, ШАРТТАРЫ МЕН ТАЛАПТАРЫ

12.1. Пайда алушы – жәбірленуші тарап (ол қайтыс болған жағдайда, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жәбірленушінің қайтыс болуына байланысты залалды өтеуге құқығы бар адам), сондай-ақ Сақтандырушы (Сақтандырылушы) немесе жәбірленуші тарапқа (зиянды өтеуге құқығы бар адам) келтірілген залалды Заңмен белгіленген Сақтандырушының жауапкершілігі шегінде өтеген және сақтандыру төлемін алуға құқық алған басқа тұлға.

Мүлікке залал келтірілген жағдайда жәбірленуші мүліктің иесі болып табылады, ал ол қайтыс болған жағдайда залалды өтеуге құқылы тұлғалар болып табылады.

12.2. Егер сақтандыру оқиғасының басталуына әкеп соққан оқиғаның нәтижесінде жәбірленуші тараптың денсаулығы нашарласа (мүгедектік немесе жоғары мүгедектік тобы белгіленсе) немесе қайтыс болса, Сақтандырушы жәбірленуші тараптан (пайда алушыдан) алынған өтініш және тиісті құжаттар негізінде сақтандыру төлемін заңнамада белгіленген тәртіппен және мөлшерде қайта есептейді. Бұл жағдайда сақтандыру төлемін қайта есептеу кезінде бұрын төленген сомалар ескеріледі.

12.3. Сақтандыру төлемін Сақтандырушы Ережелердің 11-бөлімінде көрсетілген құжаттарды алған күннен бастап он бес жұмыс күні ішінде жүзеге асырады.

12.4. Бірнеше жәбірленушінің мүлкіне залал келтірілген жағдайда, Сақтандырушы барлық жәбірленушілерден құжаттарды алған күннен бастап жеті жұмыс күні ішінде, бірақ басқа сақтандырылған тұлғалардың құжаттарды ұсынуына қарамастан, Сақтандырушыға құжаттарды бірінші болып тапсырған жәбірленушіден құжаттарды алған күннен бастап 15 күнтізбелік күннен кешіктірмей сақтандыру төлемдерін жүзеге асыра бастайды.

12.5.Сақтандыру оқиғасы болған жағдайда, жәбірленуші болып табылатын Сақтандырушы немесе Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жәбірленуші болып табылатын Сақтандырушының қайтыс болуына байланысты залалды өтеуге құқығы бар тұлға, егер кінәсінен сақтандыру оқиғасы болған тұлғада міндетті автокөлік жауапкершілігін сақтандыру шарты болған жағдайда, келтірілген залалды өтеу үшін Сақтандырушыға жүгінуге құқылы.

Зардап шеккен тарап болып табылатын және зақымдалған мүліктің иесі емес полис ұстаушы сақтандыру оқиғасы кімнің кінәсінен болған тұлғаның сақтандырушысына жүгінеді.

Тікелей реттеу арқылы келтірілген залалды өтеуді Сақтандырушы 11.2-тармақтың 1), 2), 3), 4), 5) және 6) тармақшаларында көрсетілген құжаттарды алған күннен бастап жеті жұмыс күні ішінде жүзеге асырады. 11-бөлімөсы Ережелер.

12.6. Жәбірленушінің жазбаша өтініші немесе нотариалды куәландырылған сенімхаты бойынша сақтандыру төлемі оның денсаулығын және/немесе мүлкін қалпына келтіру бойынша қызметтерді көрсеткен (көрсетіп жатқан) адамға тікелей төленуі мүмкін.

12.7. Сақтандырушының сақтандыру оқиғасы болған күнгі мүліктің нарықтық құны мөлшерінде сақтандыру төлемі жасалған жағдайда мүлікке немесе оның қалдықтарына құқығы бар.

12.8. Сақтандыру полисінде көрсетілген зақымдалған көлік құралы үшін сақтандыру төлемі жүргізілмейді.

12.9.Сақтандыру төлемін жасаған сақтандырушы келесі жағдайларда төленген сома шегінде Сақтандырылған адамға (Сақтандырылған адамға) талап қоюға құқылы:

1) Сақтанушының (Сақтандырылған адамның) азаматтық-құқықтық жауапкершілігі оның сақтандыру оқиғасының туындауына бағытталған немесе оның басталуына ықпал ететін қасақана әрекеттерінің нәтижесінде туындаған, қажетті қорғаныс және аса қажеттілік жағдайында жасалған әрекеттерді қоспағанда;

2) Сақтандырылған адамның (Сақтандырылған адамның) азаматтық-құқықтық жауапкершілігі оның алкогольдік, есірткілік немесе басқа да улы заттардың әсерінен көлік құралын басқаруы нәтижесінде туындаған;

3)жол-көлік оқиғасы кезінде көлік құралын басқарған адамның оны жүргізуге құқығы болмаған;

4) ішіндесот процесі барысында сақтандыру оқиғасы көлік құралындағы техникалық ақаулардың салдарынан болғаны анықталды, бұл туралы Сақтандырушы (Сақтандырылған адам) білген немесе білуі тиіс еді;

5) көлік құралы техникалық мақсатынан басқа мақсаттарда пайдаланылса;

6) Сақтандырушы (Сақтандырылған адам) сақтандыру оқиғасынан болатын шығындарды азайту үшін әдейі шаралар қолданбаған;

7) көлік құралын басқарған адам өзі қатысқан жол-көлік оқиғасы болған жерден кетіп қалған, егер бұл факт жәбірленушіге медициналық көмек көрсетумен байланысты болмаса;

8) көлік құралын басқарған және психоактивті затты қолдану фактісін және мас болу жағдайын анықтау үшін куәландыруға жіберілген адам дәлелді себепсіз мұндай куәландырудан өтпеген.

Егер осы бөлімнің 1-тармағында көрсетілген жағдайларда келтірілген залал үшін жауапты тұлға Заңның 11-бабының 5-тармағының 1) және 2) тармақшаларында көрсетілген тұлға болса, Сақтандырушының Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) қарсы талап арыз беру құқығы бар.

12.10. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушы төленген сома шегінде сақтандыру нәтижесінде сақтандырушы өтеген залалдар үшін жауапты тарапқа қарсы Сақтандырушы ұстаушының (Сақтандырылған адамның) талап қою құқығын алады.

Сонымен қатар, егер сақтандыру оқиғасы автомобиль жолдары мен жол құрылыстарының нашар күтіп ұсталуынан туындаған жол жағдайларына байланысты болғаны анықталса, сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушы көлік құралы иесінің осындай жағдайларды жасауға жауапты тарапқа қарсы талап қою құқығын алады.

- 12.11. Егер сақтандыру оқиғасы келесі себептер бойынша орын алса, сақтандырушы сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара бас тартуға құқылы:
- 1) Пайда алушының сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған немесе оның туындауына ықпал ететін қасақана әрекеттері, қажетті қорғаныс және аса қажеттілік жағдайында жасалған әрекеттерді қоспағанда;
 - 2) Пайда алушының Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тәртіппен сақтандыру жағдайымен себепті байланысты қасақана қылмыстық немесе әкімшілік құқық бұзушылық деп танылған әрекеттері.
- 12.12. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жасаудан бас тартуына келесілер де негіз болуы мүмкін:
- 1) Пайда алушының залал келтіргені үшін жауапты тұлғадан залал үшін тиісті өтемақы алуы;
 - 3) Сақтанушының (Сақтандырылған адамның) көлік құралын жарыстарда, сынақтарда немесе осы мақсат үшін арнайы бөлінген орындарда жүргізуді оқыту үшін пайдалануы;
 - 4) көлік құралын тиеу немесе түсіру кезінде залал келтіру;
 - 5) жәбірленушінің мүлкіне ақша, бағалы қағаздар, алтын, күміс бұйымдар, зергерлік бұйымдар, әшекейлер, өнер туындылары немесе басқа да құндылықтар түрінде залал келтіру;
 - 6) жәбірленушінің Заңның 22-бабы 3-тармағының үшінші бөлігінің, 22-2-бабы 6-тармағының екінші бөлігінің талаптарын бұзуы;
 - 7) сақтандыру оқиғасын реттеудің жеңілдетілген тәртібі туралы құжаттар мен ақпараттың Заңда және уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген талаптарға сәйкес келмеуі.
- 12.13. Егер сақтандыру оқиғасы келесі себептер бойынша орын алса, сақтандырушы сақтандыру төлемін жасаудан босатылады:
- 1) ядролық жарылысқа, радиацияға немесе радиоактивті ластануға ұшырау;
 - 2) әскери іс-қимылдар;
 - 3) азамат соғысы, кез келген түрдегі халық толқулары, жаппай тәртіпсіздіктер немесе ереуілдер.
- 12.14. Сақтандыру төлемін жасаудан бас тартуға негіз болған жағдайда, Сақтандырушы өтінішті және осы Ережелердің 11-бөлімінде көзделген барлық құжаттарды алған күннен бастап жеті жұмыс күні ішінде өтініш берушіге жібереді. сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара бас тарту туралы жазбаша түрде тиісті шешім, бас тарту себептерін дәлелді түрде негіздеу және Сақтандырушының (Сақтандырылған адамның, Пайда алушының) дауды шешу үшін сақтандыру омбудсменіне жүгіну құқығы туралы хабарлама..
- 12.15. Сақтандырушы жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына зиян келтірілгені туралы дәлелдер болмаған жағдайда, ішкі істер органдары берген оқиғаның схемасы бар жол қозғалысы ережелерін бұзу туралы хаттама негізінде сақтандыру төлемін жүргізуге құқылы.
- 12.16. Сақтандыру полисінде көрсетілген зақымдалған көлік құралы үшін сақтандыру төлемі жүргізілмейді.
- 12.17. Сақтандырушының осы бөлімде көзделмеген негіздер бойынша сақтандыру төлемінен бас тартуға құқығы жоқ.

13- БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН БҰЗУ ШАРТТАРЫ

- 13.1. Сақтандыру шарты келесі жағдайларда тоқтатылған болып саналады:
- 1) мерзімі біту;
 - 2) мерзімінен бұрын тоқтату.
- 13.2. Сақтандыру шарты Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 841-бабында белгіленген жағдайларда мерзімінен бұрын тоқтатылады.

14- БӨЛІМ. ҚОСЫМША ШАРТТАР

- 14.1. Сақтандыру шартын Сақтандырушының интернет-ресурсын пайдаланып жасасқан кезде, Сақтандырушы Заңда көзделген сақтандыру шарттарын қарап шыққаннан кейін сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру сыйлықақысын бөліп төлеген жағдайда бірінші сақтандыру төлемін) төлейді, осылайша оған ұсынылған шарттар мен талаптар бойынша осы қосылу шартын жасасуға келісімін растайды.
- 14.2. Осы Ережелерде реттелмеген барлық басқа мәселелерде Тараптар Заңның ережелерін басшылыққа алады.

15- БӨЛІМ. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ

- 15.1. Сақтандырушы мен Сақтанушы арасындағы сақтандыру шарттары бойынша даулар келіссөздер арқылы, ал келісімге қол жеткізілмеген жағдайда - Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен шешіледі.
- 15.2. Сақтандыру шартынан туындайтын дау туындаған жағдайда, Сақтанушы (жәбірленуші тарап, Пайда алушы) жазбаша түрде:
- Сақтандырушыға (оның ішінде филиал, өкілдік, басқа да бөлек құрылымдық бөлімше немесе Сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы) талаптарды көрсете отырып және оның талаптарын растайтын құжаттарды қоса тіркей отырып, өтініш жіберу немесе
 - «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, автокөлік құралдарының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын дауларды шешу үшін сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы немесе Сақтандырушы арқылы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі, басқа да бөлек құрылымдық бөлімшесі, интернет-ресурсы арқылы) немесе сотқа өтініш жіберу..
- 15.3. Сақтандырушы Сақтандырушыдан (жәбірленушіден, Пайда алушыдан) өтініш алғаннан кейін бес жұмыс күні ішінде қарап, дауды шешудің одан әрі тәртібін көрсететін жазбаша жауап береді.
- 15.4. Сақтандырушы (жәбірленуші, Пайда алушы) сақтандыру омбудсманына шағымданған жағдайда, Сақтандырушы Сақтандырушының, жәбірленушінің (Пайда алушының) немесе сақтандыру омбудсманының өтініші бойынша дауды қарауға және шешуге қатысты құжаттарды сұраныс түскен күннен бастап үш жұмыс күні ішінде ұсынуға міндетті.